

Podpora konkurenceschopnosti jako součást řešení krize eurozóny

Ing. Ivana Dostálová

Ministerstvo financí České republiky;
Institut evropské integrace, NEWTON College, a. s.

Vědeckopopularizační konference
**Rozdíly v konkurenceschopnosti mezi státy EU –
předpoklady a bariéry jejich překonání**
Brno, 11. dubna 2014

Projekt byl v období 1. 9. 2009 – 31. 8. 2012 spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky, od 1. 9. 2012 do 31. 8. 2017 se projekt nachází ve fázi udržitelnosti.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Téma přednášky – podpora konkurenceschopnosti

- **EU podporuje:**
- zvyšování konkurenceschopnosti (obecně a bez ohledu na krizi) a
- její vyrovnaný vývoj, zvláště mezi zeměmi eurozóny (nově zavedeno vlivem krize)

- **Hlavní nástroje EU**
- A) Hospodářská strategie
- B) Mnohostranný hospodářský dohled
- - fiskální dohled (nad fiskálními nerovnováhami)
- - makroekonomický dohled (nad makroekonomickými nerovnováhami a vývojem konkurenceschopnosti)

- *Další nástroje :*

- *Např. **Nástroj pro konvergenci a konkurenceschopnost***
- *navrhla Komise v rámci prohlubování hospodářské a měnové unie na cestě k fiskální unii – diskuse utichla a není jasné, jak to dopadne*
- *Podstata nástroje: země eurozóny uzavře s Radou dvoustrannou smlouvu – výměnou za provedenou reformu, kterou jí Rada doporučí v rámci fiskálního dohledu, získá finanční příspěvek z rozpočtu EU*

- *Použití tohoto nástroje by mohlo navázat na stanovisko Rady k programu hospodářského partnerství, který mají předávat Komisi země eurozóny při zahájení postupu při nadměrném schodku, nebo při pokročení do jeho další fáze, má obsahovat strukturální reformy vedoucí k zajištění fiskální udržitelnosti, dokument nově zpracuje země eurozóny*

The Europe 2020 Competitiveness Report: building a More Competitive Europe, Světové hospodářské fórum, Davos, 2012

- *„Konkurenceschopné ekonomiky jsou takové, které jsou schopné zajistit vysokou a rostoucí životní úroveň, umožnit všem členům společnosti, aby se mohli aktivně podílet na zvyšování prosperity a mít prospěch z její vysoké úrovně.“*
- *Poznámka na okraj:*
- *EU neporovnává své země podle jejich konkurenceschopnosti jako to dělají mezinárodní organizace*
- *V hodnocení mezinárodních organizací jsou na předních místech skandinávské země, které jsou dobře hodnoceny i v rámci EU, ale bez žebříčků úspěšnosti a to navzdory skutečnosti, že mají nejvyšší míru přerozdělování příjmů*

Z Programového prohlášení vlády, únor 2014

- *„Prioritou vlády bude aktivní členství v EU v souladu se zájmy ČR.*
- *Vláda zajistí dodržování maastrichtských kritérií, zejména udržování rozpočtového schodku veřejných financí pod 3 % HDP.*
- *MZV a Úřad vlády budou aktivně usilovat o EU, která je ekonomicky konkurenceschopná.*
- *Vláda podpoří kroky k hlubší koordinaci hospodářské a fiskální politiky a přehodnotí dosavadní zdrženlivé stanovisko k měnové integraci.*
- *Vláda se připojí k Fiskálnímu paktu.“*

Z projevu předsedy vlády Bohuslava Sobotky v Poslanecké sněmovně před hlasováním o vyslovení důvěry vládě, 18. 2. 2014

- *„Budoucí prosperita naší země nebude založena na snižování mezd, nebudeme se podbízet mzdám, které jsou v Rumunsku nebo Bulharsku. Nebude založena na snižování daní, protože nemůžeme konkurovat daňovým rájům.*
- *Konkurenceschopnost musí být založena na investicích do vzdělání, vědy, výzkumu a inovací.*
- *To, co potřebujeme, je kvalita v této oblasti, abychom věděli, že podporujeme špičková vědecká pracoviště, že tady jsou špičkové vysoké školy, které jsou schopny dělat aplikovaný výzkum, že to je aplikovaný výzkum, který je potřebný pro průmysl a hospodářství.“*

Z nové informační příručky MF „Státní rozpočet 2014 v kostce“,
ke zvyšování konkurenceschopnosti české ekonomiky

- *„Konkurenceschopnost české ekonomiky by měly v první řadě podpořit vyšší státní dotace na obnovitelné zdroje, které umožní snížit příspěvek koncových odběratelů na obnovitelné zdroje, jenž dosud českým výrobcům výrazně prodražoval náklady na elektřinu.*
- *Z hlediska konkurenceschopnosti je další prioritou rozvoj dopravní infrastruktury.“*

Vysvětlení pojmů – Six-pack, Two-pack, Evropský semestr

- **Six-pack** = 6 předpisů přijatých v listopadu 2011
- 4 předpisy upravují **rozpočtový dohled** (novela preventivního a nápravného nařízení Paktu stability a růstu, nové nařízení o sankcích pro země eurozóny, nová směrnice o požadavcích na národní rozpočtové rámce)
- 2 nová nařízení zavádějí pravidla pro **makroekonomický dohled** a dohled nad vývojem konkurenceschopnosti – upravují nový postup při makroekonomické nerovnováze
- **Two-pack** = 2 nařízení o **posíleném rozpočtovém dohledu** nad zeměmi eurozóny přijatá v květnu 2013 (nařízení o posíleném sledování a posuzování návrhů rozpočtových plánů a zabezpečení nápravy nadměrného schodku a nařízení o posíleném dohledu, které upravuje postupy pro země čerpající pomoc), navazuje na six-pack
- **Evropský semestr** – první polovina roku, kdy probíhá preventivní fiskální a makroekonomický dohled, státy dostanou „evropská“ doporučení, která následně zapracují do národních dokumentů
- V dohledu existují dva nápravné postupy
- *Postup při nadměrném schodku (Excessive deficit procedure - EDP)– zahájen rozhodnutím Rady o existenci nadměrného schodku na návrh Komise po překročení nebo riziku překročení rozpočtového schodku (nad 3% HDP) a/nebo vládního dluhu (nad 60% HDP)*
- *Postup při nadměrné nerovnováze (Excessive imbalance procedure – EIP)– zahájen na doporučení Rady na doporučení Komise konstatující existenci nadměrné nerovnováhy po provedeném hloubkovém přezkumu Komise u států, které překročily prahovou hodnotu ukazatelů pro posuzování vnější a vnitřní nerovnováhy. Nestačí automatické překročení ukazatele, je nutné ekonomické zhodnocení Komise a diskusi Eurozóny*
- **Fiskální pakt** (Fiscal Compact) = Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii, mezinárodní dohoda zemí eurozóny, není to právo EU, ale během čtyř let se má převést do evropského práva

Podpora konkurenceschopnosti v EU

- EU dlouhodobě podporuje zvyšování konkurenceschopnosti evropské ekonomiky, hospodářský růst a zaměstnanost
- Činí tak **prostřednictvím hospodářské strategie** a navazujících opatření,
- která zlepšují institucionální rámec pro podnikání, podporují inovace a jejich komerční využití, podporují příliv zahraničních investic, odstraňování administrativních překážek, atd.
- Činí tak **prostřednictvím svého dohledového a koordinačního rámce**, který zdokonaluje. Sleduje a posuzuje hospodářský vývoj a hospodářskou politiku země, aby se zabránilo vzniku a udržování hospodářských nerovnováh a provádění špatné hospodářské politiky
- **Cílem je zvyšování prosperity a životní úrovně**
- Růst v EU má být udržitelný, inteligentní a všezahrnující a bez škodlivého dopadu na životní prostředí

Konkurenceschopnost je výslednicí mnoha faktorů

- Státy mají různé hospodářské modely a podporují zvyšování konkurenceschopnosti v závislosti na těchto modelech
- EU má ambice:
- Udržet si svůj sociálně tržní model i v podmínkách stárnutí populace a globalizace
- Obstát v konkurenci zemí, které se rychle rozvíjí a mají jiné hospodářské modely
- Udržet si fungující eurozónu s jednou měnovou politikou, v níž se nacházejí státy s různou hospodářskou úrovní
- EU musí zajistit:
- aby členské země měly vnitřní a vnější rovnováhu,
- zdravé veřejné finance, nebo k nim směřovaly,
- vyrovnaný vývoj konkurenceschopnosti (zvláště mezi zeměmi eurozóny)

V krizi EU přijala nová pravidla a evropské instituce je důsledně provádějí

(A) novou hospodářskou strategii a

(B) striktnější a širší mnohostranný hospodářský dohled, zvláště pro země eurozóny

- důraz na silnější koordinaci hospodářských politik (*ex-ante* koordinace – nová povinnost pro státy eurozóny, aby před zavedením zásadní reformy, která by mohla ovlivnit fungování eurozóny, projednaly plán s Komisí (povinnost vyplývá z Fiskálního paktu a Two-packu)
- propracovanější pravidla pro preventivní a nápravný fiskální dohled se sankcemi pro země eurozóny
- rozšíření fiskálního dohledu o makroekonomický dohled a dohled nad vývojem konkurenceschopnosti se sankcemi pro země eurozóny
- Mimo legislativu EU země přistoupily k podpisu Fiskálního paktu, který má zaručit, aby země měly každoročně vyrovnané veřejné rozpočty (strukturálně) a pokud dojde ke skluzu, aby měly automatické mechanismy nápravy (*ČR nyní přistupuje, pokud by přistoupila k celému Fiskálnímu paktu, musela by již před vstupem do eurozóny zajistit každoročně vyrovnané veřejné rozpočty – tj. do 0,5 % HDP strukturálního schodku – ČR v posledních letech nedosáhla nikdy*)

Strategie EU2020 má tři vzájemně se posilující priority:

- **Intelligentní růst:** rozvíjet ekonomiku založenou na znalostech a inovacích
- **Udržitelný růst:** podporovat konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiku méně náročnou na zdroje
- **Růst podporující začlenění:** podporovat ekonomiku s vysokou zaměstnaností, jež se bude vyznačovat sociální a územní soudržností
- Strategie EU2020 uvádí, že *„k zajištění těchto cílů byl zřízen účinný systém správy ekonomických záležitostí (economic governance), který se používá ke koordinaci politiky na vnitrostátní i celoevropské úrovni.“*
- *Poznámka pod čarou:*
- *Nová strategie již nemá jako klíčový cíl, aby se evropská ekonomika stala nejkonkurenceschopnější na světě, jako předchozí Lisabonská strategie*

(A) Strategie EU2020 a (B) nový dohledový rámec – právní základ

- Právní základ (A) a (B):
- vyplývá hlavně z čl. 121 Smlouvy o fungování EU
- „*Členské státy mají považovat své hospodářské politiky za věc společného zájmu a koordinovat je v rámci Rady*“ a
- z čl. 126 Smlouvy o fungování EU
- „*Členské státy se mají vyvarovat nadměrných schodků.*“
- Při reformě se změnila sekundární legislativa
- Smlouva o fungování EU ne
s výjimkou čl. 136, který byl rozšířen kvůli zavedení evropského záchranného mechanismu

Světové hospodářské fórum (Davos) hodnotí konkurenceschopnost evropských ekonomik jednou za dva roky a stanovuje pořadí – *The Europe 2020 Competitiveness Report: building a More Competitive Europe*

- **Hlavní závěry v roce 2012:**
- *V krátkém pohledu je nutné skoncovat s fiskální nerovnováhou a obnovit důvěru; ve středním a dlouhém období zlepšit konkurenceschopnost.*
- *Některé evropské ekonomiky patří k nejkonkurenceschopnějším na světě.*
- *První místa v hodnocení v letech 2010 a 2012 obsadily skandinávské ekonomiky (SE, FI, DK), poslední Řecko, Rumunsko a Bulharsko*
- *ČR v roce 2010 na 14. pozici a v roce 2012 na 16. pozici, Slovensko v obou letech na 22. pozici.*
- *Hodnocení bylo provedeno s ohledem na tři pilíře strategie EU2020 (smart, inclusive and sustainable economy)*

Základní postup mnohostranného hospodářského dohledu podle Smlouvy o fungování EU, čl. 121

- Rada formuluje na doporučení Komise návrh hlavních směrů hospodářské politiky a sdělí to Evropské radě
- Evropská rada návrh Komise prodiskutuje a vysloví závěry
- Rada aktualizuje jednou za 3 roky hlavní směry hospodářské politiky (*Integrated Economic Guidelines*, nyní na období 2010-2014) a informuje Evropský parlament
- Rada provádí průběžný dohled v členských státech na základě dokumentů, které státy povinně předkládají
- *Konkrétní postupy specifikuje sekundární legislativa – Six-pack a Two pack*
- V rámci Evropského semestru členské státy formulují své hospodářské politiky a předávají své strategické dokumenty Komisi
- Komise je posoudí a připraví doporučení pro členské státy, provede tzv. *examinaci* se členskými státy
- Rada přijme doporučení pro členské státy a předá jim je, následně je Evropská rada obecně koncem června potvrdí a ukončí tím Evropský semestr
- Rada se musí podle preventivního nařízení Paktu stability a růstu řídit principem „*follow or explain*“, pokud nesouhlasí s doporučením Komise, musí to vysvětlit
- Členské státy se mají řídit doporučeními Rady
- Pokud Rada shledá, že členský stát nepřijal její doporučení, přijme rozhodnutí, že členský stát doporučení nepřijal a dohled postoupí do posílené fáze, kde je možné uvalit na zemi eurozóny finanční sankce a zemím mimo eurozónu hrozí pozastavení čerpání z fondů EU

Novinka - Evropský semestr - zavádí integrovaný hospodářský dohled

- *Evropský semestr*
- Byl zaveden v rámci preventivního fiskálního a makroekonomického dohledu – má odhalit včas vznik možných nebo skutečných vnitřních a vnějších nerovnováh
- účinný od roku 2011
- v první polovině roku každoročně probíhá integrovaný fiskální a makroekonomický dohled (podle preventivního nařízení Pakt stability a růstu a nařízení o prevenci a nápravě makroekonomických nerovnováh)
- Země v rámci preventivního postupu předloží do konce dubna strategické dokumenty (konvergenční programy/programy stability a národní programy reforem)
- Rada je vyhodnotí a v červnu přijme stanoviska a doporučení

- *Národní semestr*
- Všechny státy přizpůsobí návrhy svých rozpočtů na další rok podle doporučení Rady
- Státy eurozóny **závazně zveřejní návrh státního rozpočtu na další rok a předloží návrhy rozpočtového plánu veřejných financí Komisi** (oba dokumenty do 15. října) a Komise jim vystaví do 30. listopadu stanovisko k návrhu rozpočtového plánu, posoudí soulad s Paktem stability a růstu a specifickými doporučeními Rady (Two-pack)
- Poté státy eurozóny předloží návrhy státních rozpočtů národním parlamentům (Two-pack)
- Komise si může vyžádat přepracování návrhu rozpočtového plánu od státu eurozóny v případě vážného nesouladu (Two-pack), musí sdělit státu do dvou týdnů od předložení plánu
- Poprvé byl postup uplatněn na podzim 2013, Komise žádný plán nevrátila k přepracování
- Státy eurozóny vloni do 15. října předávaly i další nové informace, které si Rada od některých vyžádala v rámci nápravného dohledu (podle Two-packu)

Letos již 4. cyklus Evropského semestru a 3. cyklus makroekonomického dohledu

- 13. 11. 2013 – **Komise vydala Roční analýzu růstu** (4.), v níž definovala priority pro hospodářskou politiku
- *To bylo zahájení Evropského semestru pro rok 2014*

- 13. 11. 2013 – **Komise vydala Zprávu mechanismu varování** (3.),
- v níž identifikovala možné makroekonomické nerovnováhy ohrožující fungování evropských ekonomik, *a tím zahájila roční cyklus postupu při makroekonomické nerovnováze*

- V březnu 2014 zveřejnila Komise výsledky hloubkového přezkumu a označila 3 státy, které mají nadměrnou makroekonomickou nerovnováhu (Itálie, Slovinsko, Chorvatsko)

- Ukončení 4. cyklu Evropského semestru bude koncem června, až Evropská rada obecně potvrdí specifická doporučení a stanoviska, která přijala v červnu Rada ECOFIN

- Doporučení a stanoviska ještě začátkem července formálně přijme Rada

Letošní priority v rámci Evropského semestru

- Roční analýza růstu definovala pět hlavních priorit:
  - 1) provádění diferencované fiskální konsolidace podporující růst
  - 2) obnovu úvěrování ekonomiky
  - 3) podporu růstu a konkurenceschopnosti
  - 4) řešení nezaměstnanosti a sociálních dopadů
  - 5) modernizaci veřejné správy

- *Postupy na úrovni státu mohou být různé – např. Malta chce nyní zlepšit stav vládních rozpočtů prodejem občanství bohatým investorům ze třetím zemí – pas EU za 650 tisíc euro, který by zajistil volný pohyb po EU, (v listopadu 2013 parlament Malty schválil zákon o maltském občanství, počítá se zájmem 45 lidí ročně, celkem 1800 lidí - podmínkou je např. nákup nemovitosti za 350 tisíc euro, investice 150 tisíc euro do vládních dluhopisů na pět let)*

Dva pilíře rámce dohledového a koordinačního rámce

- a) Rozpočtový dohled:
- dvě novely Paktu stability a růstu (Six-pack)
- nové nařízení pro vynucení rozpočtové disciplíny pro země eurozóny (Six-pack)
- nová směrnice k rozpočtovým rámcům (Six-pack)
- nové nařízení o posíleném sledování pro eurozónu (předkládání návrhů rozpočtových plánů a důslednější dohled Komise při postupu při nadměrném schodku) a nové nařízení o posíleném dohledu pro země čerpající zahraniční pomoc (Two-pack)
- Fiskální pakt

- b) Makroekonomický dohled:
- nové nařízení pro prevenci a nápravu makroekonomických nerovnováh (Six-pack)
- nové nařízení pro vynucení nápravy makroekonomických nerovnováh v eurozóně (Six-pack)

Dva nápravné postupy – „Council shall“ vs „Council may“

- **Postup při nadměrném schodku –**
- *Definovaný v čl. 126 SFEU, nápravném nařízení Paktu stability a růstu a Two-packu (eurozóna)*
- vláda může svými opatřeními přímo ovlivnit výsledek svého hospodaření automatický postup, od roku 1999, **nyní se týká 17 států**
finanční sankce zatím nebyly uvaleny, ale hrozily Belgii a možnost zastavení čerpání Fondu soudržnosti hrozilo Maďarsku a Polsku
doporučení jsou dávána v průběhu celého roku, postup se jmenuje vždy při nadměrném schodku, ale může být zahájen také kvůli nadměrnosti dluhu a slabému tempu jeho snižování, bylo zahájeno mnoho postupů
- **Postup při nadměrné nerovnováze**
- *Definovaný v nařízení o prevenci a nápravě nadměrné nerovnováhy*
- vláda nemůže výsledek tak jednoduše ovlivnit
- není automatický postup, místo pro ekonomický úsudek, od roku 2012, nyní mají nadměrnou nerovnováhu 3 země – Itálie, Slovinsko, Chorvatsko, ale Rada zatím nerozhodla o zahájení postupu
doporučení jsou dávána v červnu v rámci Evropského semestru, zatím žádný postup nebyl zahájen

Hlavní zásady rozpočtového dohledu

- *Prevence*
- Členský stát má dosahovat ročně svého střednědobého rozpočtového cíle (tj. zhruba vyrovnaný rozpočet) (vyplývá z Fiskálního paktu, neplatí pro Británii, která ho nepodepsala a pro ČR)
- Pokud ho nedosáhl, má k němu postupně směřovat, má náležitým tempem snižovat schodek **minimálně o 0,5% HDP ročně**
- Pokud má **nadměrný dluh** (nad 60% HDP) nebo **výrazné riziko celkové dluhové udržitelnosti**,
- má snižovat nadměrný schodek **o více než 0,5% HDP ročně**

- *Náprava*
- Pokud se stát dostane do nápravného postupu, má přijímat nápravná opatření, předkládat Komisi požadované informace a zajistit udržitelnou nápravu (nominální rozpočtový schodek pod 3% HDP, dostatečné tempo snížení dluhu v průměru ročně o 5% převísu po dobu 3 let)
- V doporučení Rady má cíle pro nominální schodek a fiskální úsilí (roční snížení strukturálního salda)
- Může mít i vyšší doporučené fiskální úsilí
- Udržitelnost posuzuje Komise na základě své prognózy (pokud má stát ukončit situaci nadměrného schodku v roce x, podívá se Komise, zda v letech následujících neočekává, že schodek přesáhne 3% HDP)

- *V krizi se značně zvýšilo zadlužení států*

- *V roce 2009 byl dluh zemí eurozóny 79,9 % HDP*
- *V roce 2014 očekává Komise podle své Zimní prognózy 95,9 % HDP*

Rozpočtový dohled – prevence

- Beze změny:
- **Státy mají povinnost předkládat Komisi programy stability/konvergenční programy**
- **Nejpozději do konce dubna** = plány k dosažení vyrovnaných rozpočtů a udržitelných veřejných financí
- **Povinnost specifikovat střednědobý rozpočtový cíl (MTO) a cestu k jeho dosažení náležitým tempem**
- MTO = strukturální saldo: očištěné od cyklických dopadů a jednorázových a dočasných opatření (zjednodušeně vyrovnané rozpočty)

Hlavní změny v preventivní části rozpočtového dohledu

- **Zavedení Evropského semestru**
- **Nové výdajové pravidlo – růst výdajů nesmí překračovat růst HDP** (podle desetileté prognózy Komise)
- **Sankce** za porušení rozpočtové disciplíny pro země eurozóny ve formě **úročeného vkladu** u Komise, který se státu vrátí po nápravě
- **Mechanismus obráceného hlasování** v Radě při rozhodování o uvalení sankce (i pro nápravnou část)
- **Únikové doložky** pro snižování/zrušení sankce (i pro nápravnou část)
- **Kontrolní mise** Komise a Evropské centrální banky na místě v případě neplnění doporučení (podle čl.121/4; v nápravné části podle čl.126(8))

Hlavní zásady nápravného dohledu

- Pokud se stát dostane do postupu při nadměrném schodku, má se chovat podle doporučení Rady a schodek včas a udržitelně napravit
  - Státy musejí předkládat informace, které se od nich požadují – pro státy eurozóny je to značná zátěž (zavedl Two-pack)
  - Pokud si stát zlepší vládní hospodaření převodem aktiv z druhého pilíře do svých rozpočtů, nezlepší si strukturální saldo, pouze nominální, od podzimu 2014 už ale nebude možné zvyšovat rozpočtové příjmy tímto způsobem
  - nová pravidla ESA2010 to neumožní
-
- *Zjištění Rady*
  - Státy provedly v krizi značnou fiskální konsolidaci, ale míra zadlužení je vysoká.
  - Státy mohou nyní vynakládat nižší fiskální úsilí ve srovnání s průměrným snižováním strukturálního schodku - průměr v EU v letech 2011 až 2013 činil 1 % HDP
  - Státy mají zabezpečit dlouhodobou udržitelnost veřejných financí, neškrtnat prorůstové výdaje, podporovat daňovými systémy konkurenceschopnost

Hlavní změny v nápravné části rozpočtového dohledu

- Větší důraz na dluhové kritérium
- Numerické stanovení dostatečnosti tempa snižování vládního dluhu
- Větší důraz na relevantní faktory jako výše dluhu, dluhová udržitelnost, makroekonomické nerovnováhy, závazky ze stárnutí obyvatelstva, vývoj zadluženosti soukromého sektoru, úvěrová emise, vývoj cen nemovitostí
- Rychlejší nástup sankcí a jejich stupňování pro země eurozóny (Six-pack)
- Silnější dohled Komise a větší nároky na informační povinnosti pro členy eurozóny, Komise může žádat jakékoliv informace a dávat doporučení, ale nesmí měnit termín nápravy, který stanovila Rada ve svém doporučení (Two-pack)

Hlavní zásady makroekonomického dohledu

- Nově se zavádí dohled nad makroekonomickými nerovnováhami a vývojem konkurenceschopnosti jako doplněk k rozpočtovému dohledu
- Je založen na 2 nařízeních:
- **První – jako preventivní a nápravná část Paktu stability a růstu definuje postupy pro prevenci a nápravu nadměrných nerovnováh**
- Specifikuje proceduru při nadměrné nerovnováze založenou na mechanismu včasného varování k odhalení těchto nerovnováh,
- která je založena na sadě ukazatelů a jejich prahových hodnotách (např. schodek běžného účtu, pokles podílu vývozu na vývozních trzích, růst jednotkových nákladů práce, nadměrná úvěrová emise, vytváření bublin na trhu nemovitostí, vysoké zadlužení soukromého sektoru, vysoká nezaměstnanost – celkem 11 ukazatelů)
- diskuse o tom, zda je škodlivý přebytek běžného účtu, prahová hodnota -4 % HDP až +6% HDP. Německo vykazuje přebytek
- doporučení pro země schodkové – zvýšit vnější konkurenceschopnost – snížením nákladů práce – vláda sníží mzdy ve státním sektoru a penze, sníží se domácí poptávka, sníží se dovozy, bilance se vyrovná. Pokud je přebytek, doporučuje EU posílit domácí poptávku
- **Druhé specifikuje sankce pro eurozónu za opakované nepřijetí účinných opatření**

Ze zprávy mechanismu varování 2014, Evropská komise, listopad 2013

- *„Makroekonomické nerovnováhy se zmírnily, ale nezmizely.*
- *V zemích s největší vnější nerovnováhou došlo ke zlepšení schodkových bilancí běžného účtu směrem k přebytku a zvýšení konkurenceschopnosti.*
- *Zadlužení soukromého sektoru ale zůstává vysoké, i když emise úvěrů byla velmi nízká a v některých zemích klesla. Zadlužení veřejného sektoru zůstává vysoké, i když schodky se snižují.*
- *V některých zemích podstatně vzrostla míra nezaměstnanosti.“*

Výrazné a přetrvávající makroekonomické nerovnováhy byly kromě špatné fiskální situace jednou z příčin krize

- Během posledního desetiletí před krizí se nakumulovaly makroekonomické nerovnováhy:
- vysoké a přetrvávající vnější schodky a přebytky
- trvající ztráta konkurenceschopnosti
- narůstání zadluženosti soukromého sektoru a bublin na trhu s nemovitostmi

- Nyní se snížila vnější nerovnováha, ale zvýšila se nezaměstnanost, hlavně u jižního křídla EU

Pro ukázkou:

jeden z ukazatelů vnější nerovnováhy podle Zprávy mechanismu varování
2012 a 2014 v % HDP

indikativní hranice pro přípustnou výši od - 4 % HDP do + 6 % HDP

■ **Tzv. Schodkové země v letech 2010 a 2012**

■ Řecko:	- 12,1	- 7,5 % HDP
■ Kypr:	- 12,1	- 6,7 % HDP
■ Portugalsko:	- 11,2	- 6,5 % HDP
■ Bulharsko:	- 11,1	- 0,9 % HDP
■ Rumunsko:	- 6,6	- 4,4 % HDP
■ Španělsko:	- 6,5	- 3,1 % HDP

■ **Tzv. Přebytkové země v letech 2010 a 2012**

■ Švédsko	+ 7,5	+ 6,2 % HDP
■ Lucembursko	+ 6,4	+ 7,0 % HDP
■ Německo	+ 5,9	+ 6,5 % HDP
■ Nizozemsko	+ 5,0	+ 8,8 % HDP

Děkuji za pozornost